

חטיבת פיקוח ואכיפה האגף להגנה על החי והצומח

מאי 2024

נספח מדיניות יבוא יונקי בר לישראל לצרכי סחר והחזקה פרטית

רשות הטבע והגנים (להלן הרשות) מהווה את הגוף הרגולטורי לייבוא, סחר והחזקה של חיות-בר בישראל, וזאת מתוקף חוק הגנת חיית הבר, תקנות ערכי טבע מוגנים ואמנת CITES - האמנה על הסחר הבינלאומי במיני בעלי חיים וצמחים המצויים בסכנה, עליה חתומה מדינת ישראל.

מדיניות היבוא, הסחר וההחזקה של חיות בר בישראל נקבעת בהתאם לארבע עקרונות:

- שמירת טבע מקומית - אי פגיעה במינים ובמערכות אקולוגיות מקומיות ובכלל זה מניעת פלישה של מינים זרים ומניעת פגיעה באוכלוסיות מקומיות - בשנים האחרונות עלתה המודעות לסכנה האקולוגית הנשקפת לטבע הישראלי ממינים פולשים. מין פולש מוגדר כמין אשר הופץ בעקבות פעילות האדם לאזור שמחוץ לתחום תפוצתו הטבעית, והצליח לייסד במקום זה אוכלוסייה המתרבה ואף מצליחה להתפשט. הפצתם של מינים אלו לאזור חדש גורמת פעמים רבות לנזק משמעותי לאדם ו/או הסביבה. הסחר הבינלאומי בחיות-בר לשוק חיות-המחמד מהווה את אחד ממסלולי החדרת מינים פולשים המשמעותיים.
על-מנת לצמצם את הסיכון מחדירתם לישראל של מינים פולשים, מבצעת הרשות בחינה מקדמית של מינים המבוקשים ליבוא לצרכי סחר. בחינה זו כוללת הערכת סיכון אקולוגי שמטרתה לבחון את הסיכויים והסיכונים לפלישה ביולוגית, ומתבססת על מתודולוגיה מקצועית בינלאומית מקובלת.
- שמירת טבע עולמית - אי פגיעה בבתי גידול ובאוכלוסיות טבעיות בארצות המוצא - ככלל, יאסר סחר במינים הרשומים בנספח 1 של אמנת וושינגטון (CITES). יאסר סחר במינים הרשומים ברשימה האדומה של האיגוד העולמי לשמירת טבע (www.iucnredlist.org) כנמצאים בסכנת הכחדה עולמית (Endangered), בסכנת הכחדה חמורה (Critically Endangered), או כמינים שנכחדו מהטבע (Extinct in the Wild) ממדינות וטריטוריות הנמצאות בתחום התפוצה הטבעי המתועד של מינים אלו.
- מסוכנות לאדם – מינים העלולים להוות סכנה לאדם על-פי הגדרת "מינים מסוכנים" כפי שמופיעה במסמך "[החזקת חיות בר וערכי טבע מוגנים בשבייה](#)".
- תנאי החזקה מורכבים או חריגים הנדרשים להבטחת רווחתם הפיזיולוגית ו/או הקוגניטיבית.

במשך שנים התירה הרשות לייבא ולהחזיק, בהחזקה פרטית לציבור הרחב, מספר מצומצם של מיני יונקים:

1. אוגר סיבירי	<i>Phodopus sungorus</i>
2. אוגר סורי	<i>Mesocricetus auratus</i>
3. צינצילה	<i>Chinchilla langigera</i>
4. צינצילה מדברית (דגו)	<i>Octodon degus</i>
5. חמוס מבאיש	<i>Mustela putorius</i>
6. כיסנאי דואה	<i>Petaurus breviceps</i>
7. גרביל מונגולי	<i>Meriones unguiculatus</i>

חטיבת פיקוח ואכיפה האגף להגנה על החי והצומח

מחלקת היונקים הינה מחלקה מגוונת מאוד הכוללת גם את האדם, קירבה זו יוצרת את הקשרים ההדוקים ביותר בין בע"ח - לאדם. בגישת "בריאות אחת" ברור כי לקשרים של האדם עם מיני יונקים אחרים, ישנן השלכות ברורות על הסביבה, בריאות הציבור -האדם והחי ורווחת בעלי החיים. לפיכך רגולציה העוסקת במדיניות סחר במיני יונקים צריכה לבחון השלכות אלו. מחלקת היונקים הינה מחלקה מוכרת ביותר בעולם החי, הקיים לגביה מידע רב לגבי מצב השימור ורמת הסיכון הפוטנציאלי של מיני יונקים ביחס לקבוצות טקסונומיות אחרות. ע"פ מידע זה מתגבשת תמונה ברורה של רמת פולשנות גבוהה ולחילופין, סכנת הכחדה למינים רבים. מאידך, בתחומי רווחת בע"ח ובעיקר בריאות הציבור רמת הידע הינה נמוכה ורק בשנים האחרונות מצטבר ידע בתחומים אלו. תחום רווחת בע"ח הינו תחום חדש יחסית וכמות הידע בו מוגבלת ובתחום בריאות הציבור עקב משבר ה COVID-19 מצטבר מידע חדש. מידע זה מעיד על אתגרים רבים בתחומי רווחת בע"ח בשבייה ועל קשרים רבים ואינטראקציות שלא היום מוכרות בעבר, במעבר של גורמי תחלואה בעיקר נגיפיים, בין יונקים לבני אדם.

לאור זאת העמדה המקצועית הינה לפעול ע"פ עקרון הזהירות המונעת ולא להרחיב כלל את רשימת המינים המותרים בהחזקה כללית מעבר לקיים.